از «هشتگ ایران، سرزمین امن برای سفر» رونمایی شد

سیزدهمین نمایشگاه ملی صنایع دستی ایران، شاهد رویدادهای جالبی بود، از جمله «هشتگ ایران، سرزمین امن برای سفر» که در افتتاحیه نمایشگاه توسط مسوولان وزارتخانه میراث فرهنگی و رئیس اداره میراث فرهنگی استان فارس رونمایی شد. سیاوش سیاوشی، مدیرعامل شرکت خدمات مسافرتی بهین برگ در توضیح پویش «هشتگ ایران، سرزمین امن برای سفر» گفت: «این طرح پنجره‌ای رو به حقیقت ایران باز می‌کند تا مردم دنیا را از امن بودن ایران برای گردشگری و سفر مطلع کنیم. در این پویش، مردم می‌توانند ویدئوهای خود را از مناطق گردشگری ایران با این هشتگ به اشتراک بگذارند. برای نمونه یک ویدئو که خودمان آن را تهیه کردیم به زبان روسی، آلمانی، چینی، فرانسوی، اسپانیایی، نروژی، سوئیسی و عربی تهیه شده است. وی تأکید کرد: «اجرای این طرح همت همه فعالان حوزه گردشگری ایران را می‌طلبد و با شبکه نسیم و مستند نیز در این زمینه رایزنی شده است. / جام جم دیلی

به مناسبت جهانی شدن شیراز با یکی از خاتم‌کاران این شهر گفت‌وگو کرده‌ایم

شیراز؛ شهر راز

فاطمه مرادزاده

ایران

کافی است اسم شیراز بیاید تا دلمان پر بکشد سمت آسمان حافظیه و آرامگاه سعدی بزرگ و البته همزمان هوایی تخت جمشید شده، بال بگستراند روی آسمان مرودشت در ۶۰ کیلومتری شیراز و چرخی بزند لابه‌لای ستون‌های نصفه نیمه و ۲۵۰۰ ساله کاخ بزرگ و زیبای هخامنشیان. شیراز تا امروز یعنی همین‌ها، با طعم و عطر نارنج و بهارنارنج. این ذهنیت از شیراز اما رو به تغییر است؛ یعنی درست از اول همین ماه که نام شیراز در فهرست شهرهای جهانی نشست و عنوان شهر جهانی صنایع دستی بر پیشانی‌اش حک شد تا یکی دیگر از رازهایش از پرده برون افتد. شیراز اگرچه این عنوان را مدیون وجود ۸۰ رشته صنایع دستی و ۲۰ هزار هنرمند و صنعتگر است، اما خطا نیست اگر گفته شود خاتم شیراز سهم عمده و اساسی در جهانی شدن این شهر داشته است؛ خاتمی که بیش از هزار سال در این شهر قدمت دارد و ردپایش را می‌توان در سقف ایوان مسجد جامع عتیق شیراز و خاتم‌های چهار ضلعی‌اش مشاهده کرد. شکی نیست که شهر خاتم ایران، هنرمندان بی‌نظیری چون خود در دلش پرورانده و می‌پروراند؛ هنرمندانی مثل غلام فلاح‌پور، خاتم‌کاری که کارهای منحصربه‌فردش میلیاردها تومان قیمت‌گذاری شده و تنها یک نمونه از ۱۲ اثر بی‌بدیل‌اش قرار بود در حراج امسال صنایع دستی چکش بخورد، اثر دیگرش به‌زودی راهی گنجینه آستان قدس رضوی می‌شود، آقای فلاح‌پور می‌گوید این منبر که به توصیه رهبری در آن فقط از اشکال اسلیمی اسلامی استفاده شده، خاتم مهریه همسر وی بوده که آرزو داشته پس از ساخت آن را به آستان قدس تقدیم کند. باقی کارهای وی چون گوهری خیره‌کننده در جهان هنر می‌تابد و هرکدام هنر ظریف و جدیدی را به تماشا می‌گذارد.

جعبه قرآن:
در این جعبه قرآنی بزرگ، ۲۳ نوع خاتم‌کار شده؛ از چهار ضلعی گرفته تا ده ضلعی که اجزای شش نوع از این خاتم‌ها فقط با ذره‌بین قابل مشاهده است. این کار ریزترین نوع خاتم در ایران است

درواره قرآن:
تمام خاتم‌های این اثر شش‌ضلعی است اما نوع نصب آنها منحصر به فرد بوده و سنگ‌کاری‌های کار شده یک شکل و یک اندازه است

گل‌میز:
برای اولین بار خاتم گره اسلامی دهِ تند روی این گل‌میز کار شده، با سه رنگ فلز برنج و مس و آلومینیوم

ماکت منبر:
تمام خاتم‌های کار شده روی منبر، خاتم اسلامی است. در خاتم اسلامی از گره شش‌ضلعی که در ظاهر نماد یهود است، استفاده نمی‌شود. لذا در این منبر از خاتم‌های ۵، ۱۰، ۶ بند قمی، ۱۲ ضلعی و ۱۴ ضلعی استفاده شده است

بیایید همین اول گفت‌وگویمان برویم سراغ موضوع هیجان‌انگیز حراج صنایع دستی و اثری که قرار بود از شما در این حراج چکش بخورد. ما در کشورمان چند سالی است با موضوع حراج آثار هنری تجسمی مواجه‌ایم که سال به سال هم بازارش داغ‌تر می‌شود، اما تاکنون مقوله‌ای به نام حراج صنایع دستی نداشته‌ایم. در این باره کمی توضیح می‌دهید؟

قرار بود برای اولین بار حراج صنایع دستی ایران با معرفی و حراج ۶۰ اثر فاخر و بی‌بدیل در جهان، از ۶۰ هنرمند صنایع دستی سراسر کشور در خرداد ماه امسال برگزار شود. برگزارکننده این حراج یک شرکت خصوصی و وزارتخانه میراث فرهنگی بود که متاسفانه به دلایلی این اتفاق نیفتاد و به سال بعد موکول شد.

اطلاع دارید چه نوع آثاری برای این حراج انتخاب شده بودند؟

کارهای متفاوت و زیبایی انتخاب شده بودند که البته بیشتر آنها آثار قلم‌زنی بودند. مثلا یکی از آثار قلم‌زنی به قیمت شش میلیارد تومان بود که فقط یک میلیارد و نیم نقره و طلا در آن به کار رفته است.

شما با چه اثری در این حراج حضور داشتید؟

من یک جعبه قرآن خاتم‌کاری تولید کرده‌ام که گره‌های خاتمی از چهار تا ده ضلعی در آن وجود دارد و در نوع خود منحصربه‌فرد است. البته قرار بود کار خاتم در حراج نباشد، اما بعد از سه دوره داوری و به دلیل ظرافت و زیبایی خاص اثر، این خاتم انتخاب شد که تنها کار خاتم‌کاری حراج بود.

اثر شما چه قیمتی خورده بود؟

در حراج، قیمت‌گذاری اثر معمولا از یک سوم قیمت واقعی شروع می‌شود و کارشناسان اثر من را ۶۰۰ میلیون تومان قیمت‌گذاری کرده بودند که البته استادان کار قیمت آن را بالای یک میلیارد تومان برآورد کرده بودند. درواقع ۶۰۰ میلیون تومان، قیمتی بود که سال ۹۴ در تهران برای این اثر پیشنهاد شد و خرداد امسال یک میلیارد و نیم قیمت خورد.

در کارگاه‌تان چند نفر مشغول به کار هستند؟

در حال حاضر هشت نفر در سومین و آخرین کارگاه من مشغول تولید کارهای خاتم هستند. اما من سه کارگاه داشتم که در هرکدام از آنها ۲۰ نفر مشغول کار بودند که متاسفانه طی سال‌های گذشته و به خاطر کسادی کار و نبود بازار فروش، دو کارگاهم تعطیل شد و اکنون کار تولید و فروش تومان را در آخرین کارگاه داریم که احتمال می‌دهم با شرایط فعلی این کارگاه هم تا پیش از سال جدید تعطیل شود.

شما جزو پیشکسوتان خاتم‌کاری ایران هستید، اما سن‌تان به پیشکسوتی نمی‌خورد.

من متولد ۱۳۵۴ هستم. با این حال دارای درجه هنری هستم که معادل دکترای هنر است. شش نشان ملی مرغوبیت کالا دارم و بیش از صد لوح تقدیر کشوری و بین‌المللی. در دانشکده هنر و معماری دانشگاه شیراز در رشته خاتم تدریس می‌کنم و از سال ۸۹ تاکنون مدرس خاتم در صدا و سیما، شبکه فارس و شما هستم و البته دبیر انجمن هنرمندان فارس و عضو اتحادیه صنایع دستی استان.

چند سال در کار خاتم هستید؟ اصلا چطور می‌شود که یک نفر در میانسالی جا پای پیران یک هنر بگذارد و حتی گامی فراتر از آنها؟

من از سال ۶۵ یعنی ۳۳ سال پیش به هنر خاتم روی آوردم، اما دلیل موفقیتم را بیش از هر چیز کار زیاد، تجربه‌آموزی از هنرمندان و پیشکسوتان و تلاش برای خلق آثار نو و بدیع و منحصربه‌فرد می‌دانم. همین‌ها باعث شد در ۳۹ سالگی درجه دکترای افتخاری خاتم را بگیرم.

از چه وقت و چطور شد که وارد کار خاتم شدید؟ این هنر نسل‌اندرنسل به شما رسیده بود؟

نه اتفاقا، در خانواده ما کسی اهل خاتم‌کاری نبود. پدرم هم کفاش بود. آن زمان مرسوم بود بچه‌ها در تعطیلات تابستان کار کنند. تابستان ۶۵ یکی از دوستان صمیمی من تعطیلاتش را در کارگاه استاد حسین بلال‌نژاد به یادگیری خاتم گذراند و در نهایت توانست دسته کلید و کارهای کوچک خاتم‌کاری بسازد، همین باعث شد من هم تشویق و ترغیب شوم که البته با مخالفت شدید خانواده مواجه شدم که اصرار داشتند سرم توی درس و کتاب باشد. البته با این قول که شب‌ها درس بخوانم و روزها در کارگاه استاد بلال‌نژاد، مشغول هنرآموزی شوم، موفق شدم رضایتشان را جلب کنم. راستش زمان جنگ هم بود که همین امر در راضی شدن پدر و مادر بی‌تاثیر نبود.

چه مدت شاگردی استاد بلال‌نژاد را کردید؟

کارگاه مرحوم بلال‌نژاد در محله خودمان در یکی از محلات پایین شهر شیراز بود و من یک سال و اندی در محضر ایشان شاگردی کردم. پس از آن یعنی در سال ۶۷ مادرم در محله دروازه کازرون سه دانگ یک مغازه را برایم به قیمت ۳۰ هزار تومان خرید و سال ۶۸ هم خودم توانستم سه دانگ دیگر مغازه را به قیمت ۷۰ هزار تومان بخرم. کارم را در مغازه خودم با تولید اشیای ریز و کوچک شروع کردم، اما آنچه باعث مهارت و پیشرفت سریعم شد، اول کار و فعالیت و تولید زیاد بود که پایه رشد و پیشرفت در هر رشته‌ای است و دیگری واقع شدن کارگاهم در یک بازارچه تولید صنایع دستی بود که ۲۰ تا ۳۰ کارگاه تولید خاتم در آن وجود داشت و استادان بزرگ و پیشکسوت خاتم در آنها مشغول به کار بودند. وجود این استادان که مرتب برای فراگرفتن فنون کار پیش آنها می‌رفتم یا آنها به من سر می‌زدند، سهم بزرگی در پیشرفت کاری و هنری ام داشت، طوری که از یک سال پس از خرید مغازه، کم کم به تعداد شاگردهایم اضافه شد و در ۲۰ سالگی، هشت نفر از شاگردهایم سنی بالای ۶۰ سال داشته و از پیشکسوتان خاتم شیراز بودند که حتی خجالت می‌کشیدم آنها را در چگونگی ساخت کار راهنمایی کنم.

در سال‌های ۷۶ تا ۷۷ حدود ۲۵ شاگرد داشتم که می‌توانستم تولید کارهای تجاری (جهت درآمدزایی) را به آنها سپرده و خودم همزمان با کار در کنار آنها، روی ساخت آثار منحصربه‌فرد کار و یک مغازه‌ام را به دو مغازه تبدیل کنم. البته در نهایت آنها را فروختم و به بازار وکیل شمالی آمدم و سه کارگاه خریدم و با حدود ۶۰ هنرمند و هنرجو (که بسیاری‌شان بانوان تحصیلکرده و حتی پزشک و مهندس بودند) راه‌اندازی کردم که متاسفانه اکنون فقط یکی از آنها باقی مانده و همان هم روبه تعطیلی است.

کارگاه‌هایتان چرا یکی یکی تعطیل می‌شود؟

از یک طرف شرایط سخت اقتصادی و بالا رفتن هزینه‌های تولید و پایین آمدن قدرت خرید مردم و نبود بازار فروش و از طرف دیگر نبود هیچ حمایتی از سوی متولیان صنایع دستی و میراث فرهنگی کشور و استان.

چه حمایتی از مسؤولان می‌خواهید که در کار نیست؟

یک موردش این است که اداره میراث فرهنگی استان فارس اماکنی را در اختیار اتحادیه صنایع دستی فارس قرار داده تا به هنرمندان واگذار کنند برای فروش محصولاتشان و البته اختیار اداره ۲۰ درصد این اماکن را هم به خود اتحادیه سپرده به منظور درآمدزایی. اما اتفاقی که در این میان افتاده این است که اتحادیه اولا بسیار بیشتر از آن ۲۰ درصد را در اختیار خود گرفته و ثانیا در همان فضا هم اجناس خاتم‌کاری اصفهانی‌ها را (که صرفا کارهای تجاری و ارزان قیمت‌تری نسبت به خاتم شیراز است)، خریداری کرده و به فروش می‌گذارد، یعنی به نوعی دلال این کار شده. کیفیت خاتم اصفهان پایین‌تر از خاتم شیراز است و به همین دلیل قیمتش هم پایین‌تر و خب در چنین شرایطی مشتری ترجیح می‌دهد خاتم ارزان‌تر را خریداری کند که خاتم اصفهان است و درواقع با این کار تولیدات شیرازی‌ها روی دستشان می‌ماند. از سوی دیگر اتحادیه برای جنسی که امثال من در این بازار فروش می‌گذارم، حدود ۴۰ درصد سهم فروش می‌گیرد، در چنین شرایطی طبیعی است که خاتم‌کارهای شیرازی در شهر خودشان هم غریب و مهجور و بی‌حامی باشند و کارگاه‌هایشان یکی یکی تعطیل و ورشکسته شود. شکایت ما به جناب امیری، رئیس اداره میراث فرهنگی استان فارس هم متاسفانه تاکنون راه به جایی نبرده است. البته این را هم باید بگویم که حمایت در حد حرف (و نه عمل) بسیار است، چراکه مسؤولان استان هروقت مرا می‌بینند دست به سینه احترام گذاشته و مسؤولان ارشد نظام که به شیراز می‌آیند را برای بازدید به کارگاه من می‌آورند و کلی با ما و کارگاهمان ژست می‌گیرند.

شخص رسمت چپ استاد غلام فلاح‌پور، خاتم‌کار شیرازی

کپی برابر اصل نیست!

چوب، استخوان و فلز برنج اجزای اولیه هر خاتمی است و فرق اصلی خاتم شیراز و اصفهان هم در به کارگیری همین مصالح است؛ به نحوی که در خاتم اصفهان استخوان دنده گاو که ترد است استفاده می‌شود و البته در ۳۰ الی ۴۰ سال اخیر برخی به استفاده از فیبر و پلاستیک به جای استخوان هم روی آورده‌اند. اما در خاتم شیراز فقط از استخوان و آن هم استخوان شاه قلم و مچ شترکه سفت‌تر است (و در برخی موارد نادر عاج فیل) استفاده می‌شود. از سویی انواع چوب‌های به کار رفته در خاتم شیراز، چوب درخت عناب، چوب درخت فوفل و چوب گردو و نارنج است و برای فلز هم از برنج و درصورت نوآوری از فلز مس و نقره و آلومینیوم استفاده می‌شود. استفاده از این مواد اولیه کیفی و همچنین نحوه ساخت دستی و سنتی در خاتم شیراز، عمر آن را بسیار طولانی‌تر از خاتم هر منطقه‌ای دیگر در ایران می‌کند.

در مورد رنگ به کار رفته در خاتم اصفهان و شیراز هم تفاوت‌های محسوسی وجود دارد. مثلا ما در خاتم‌مان برای رنگ قهوه‌ای از چوب فوفل، ولی خاتم‌کاران اصفهانی از رنگ استفاده می‌کنند. ما برای رنگ قرمز از عناب ولی آنها از رنگ استفاده می‌کنند. در کل اصفهانی‌ها کارهای خاتم تجاری تولید می‌کنند و خاتم‌کاران شیرازی بیشتر به دنبال تولید آثار هنری و فاخر و ماندگار هستند.

از طرفی رنگ استخوان سفید است و تنها رنگی که پیشکسوتان ما در ایران از ۲۰۰ تا ۳۰۰ سال پیش توانسته بودند به خورد استخوان بدهند، رنگ سبز بود به این ترتیب که در آکواریمی، سرکه و براده‌های مس و نشادر و زاغ می‌ریزند تا پس از ده ماه رنگ سبز مس به خورد استخوان برود.

ما در شیراز (من و همسرم) تنها افرادی بودیم که به مدت یک سال و سه ماه روی رنگ قرمز کار کردیم تا توانستیم رنگ قرمز را به شیوه سنتی به خورد استخوان بدهیم که در هیچ جای دنیا چنین کاری انجام نشده و مسؤولان استان فارس و کشور مدت‌هاست قرار است با برگزاری یک نشست خبری این افتخار ملی را رسانه‌ای کنند و هنوز خبری نیست.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۵۹۹

افقی: ۱) جملگی- زهرها- انقباض شدید عضلانی ۲) حرف محرمانه- یک وعده غذای کامل را گویند- یازده ۳) مادر- باعث و موجب- داروی بی‌هوشی ۴) سیاه زخم- آشوب- از بخش‌های اوستا ۵) زمان سنج- نام دیگر شهر ابرکوه ۶) آبله سوختگی- کمدین سیرک- حرکتی در جودو ۷) دشمن آتش- باقی مانده‌ها- گوشه‌ای در دستگاه شور ۸) برانگیختن- بیان رسمی مخصوص نامه‌های اداری برای اول شخص- حشره خونخوار ۹) کشور زیتون- کرایه‌بها- رنگ نشده! ۱۰) میوه‌ای روغنی- پایتخت چک- پراکندگی ۱۱) موسیقیدان عصر ساسانی- صفر ۱۲) مایع نشاسته- دلیل‌ها- معجون ۱۳) ستاره- پسر سهراب در شاهنامه- کارگروه ۱۴) طلا- پرمخاطب‌ترین رسانه جمعی- نخست ۱۵) مترجم- بخش مرکزی اتم- جوی طبیعی.

عمودی: ۱) آقای آلمانی- کرم چراغدار!- آنچه موضوع گفت‌وگوی بسیاری از مردم است ۲) پناهگاه- چشمه آب معدنی دماوند تهران- مربوط به هجرت ۳) بسیار مرموز و حیله‌گر- نام نویسی ۴) سرشار- خدمتکار- زمینه ۵) بندری معتبر در استرالیا- قصیده‌سرای قاجار- گرفتاری ۶) ام‌القری- ایوان عبرت- ملاطی از خاکستر و آهک ۷) مجموع دانه‌های پنبه و تارهای آن- پایتخت آلمان- معادل فارسی آنتی بیوتیک ۸) کامل کننده- سلسله آغا محمدخان- توده بافت لنفاوی در حلق ۹) از لوازم بهداشت دهان و دندان- رخصت- قلب قرآن ۱۰) لوازم- آب ورز- روی هم انباشته شده ۱۱) میوه‌ای پرخاصیت- هدایت‌کننده- پایین کوه ۱۲) خالی نیست- باور- بدزبانی ۱۳) بی چیز و فقیر- محوطه مخصوص اعتکاف در مسجد ۱۴) نوعی پارچه براق- شغل وزیر- نام خداوند در دین یهود ۱۵) دوی استقامت- ساز استاد فرامرز پایور- قومی ایرانی.

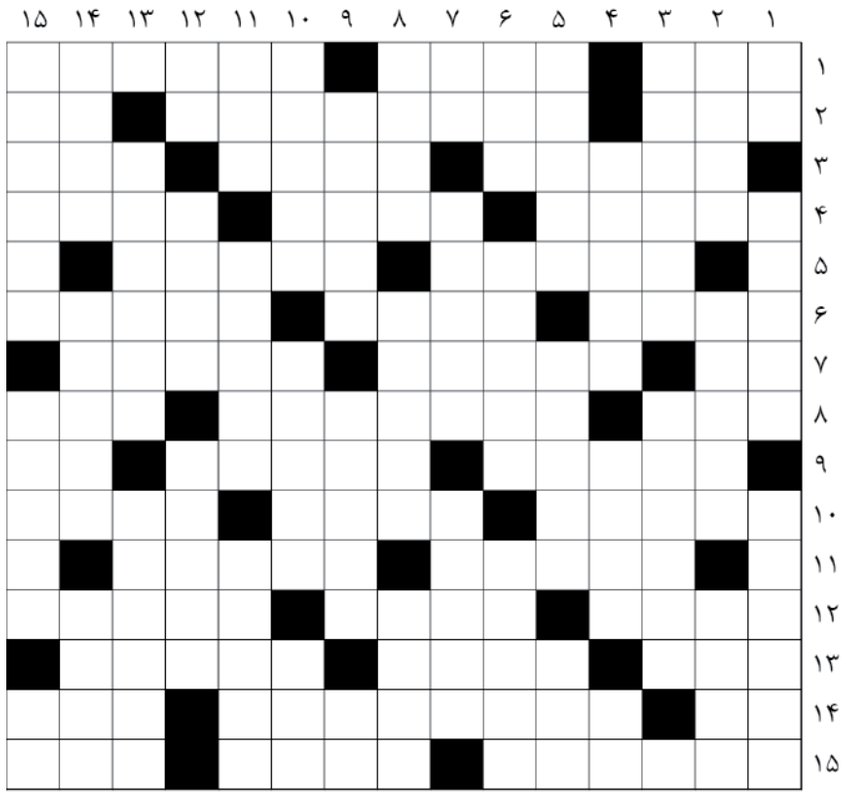

جدول ویژه

افقی: ۱) کشور ساحل طلای آفریقا- همسایه ایران- اقامتگاه ۲) بادام- اثری به قلم لئو تولستوی- رایحه ۳) هرمان ملی مجارستان- میله آهنی جابه‌جاکننده اجسام سنگین- ضربه‌ای در بوکس ۴) پدر ضحاک- سر به زمین گذاشتن- بارکش ۵) در حال گریستن- نام چند تن از پادشاهان فرانسه بود ۶) غیرضروری- ادویه تند- شالوده ۷) سوسن زرد- مواظب- کم کردن ۸) واحدی نظامی- مطیع و حرف‌شنو- رفیق مشهدی ۹) شهری در اتریش- بذر افشاندن- عامل انتقال صفات ارثی ۱۰) شهری با قدمت دو هزار ساله در مکزیک- خدمتکار پیر- دور از انتظار ۱۱) جدا کردن- محل ذخیره کالا ۱۲) نوعی کفش راحتی- تیغ موکت بری- عاشق ۱۳) طبل بزرگ- اصلا خجالتی نیست- دیگ دهان‌گشاد ۱۴) جهت- قسمتی از منطقه کم عمق اقیانوس- کهنه‌پرست ۱۵) در ساختمان‌سازی به کار می‌رود- کرشمه- راه روشن.

عمودی: ۱) گردنبند اسارت- نفت سیاه- ماهر ۲) رشته باریک و دراز- تالاب دیدنی گنبدکاووس- مقابل عمدی ۳) احساس رنج و ناراحتی- قرارداد سیاسی ۴) رانکی- انس- نت چهارم ۵) هنر ثبت لحظه‌ها- شاخه تازه روییده درخت- سازه‌ای با شیب شکسته ۶) نمو- قارچ- اسب اصیل و تندرو ۷) ضمیر غائب- خصلت‌های نیکو- ریاضیدان فرانسوی قرن هفدهم ۸) مکان ملاقات- از ساخته‌های سینمایی آلفرد هیچکاک - چشمداشت ۹) اعشاری- ردیاب- شهر تولید ابریشم در قرقیزستان ۱۰) سردار دلیر اشکانی- زادگاه کمال‌الملک- همسایه شیلی و برزیل ۱۱) پیکار- بزرگواری- بدون فکر قبلی و به طور ناگهانی ۱۲) مغز سر- کلاه درویش- شریف بودن ۱۳) کشوری در آمریکای مرکزی- ملائکه ۱۴) کتاب حضرت داوود(ع)- کار مایه- غذایی ایرانی و خوشمزه ۱۵) محل فیلمبرداری- شاخه‌ای از ریاضیات- یکدندگی.

حل جدول عادی شماره ۵۵۹۸

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ا	ن	ج	م	■	ج	ا	ب	ر	ب	ن	ح	ی	ا	ن
۲	ن	ف	و	س	م	ر	د	ه	■	س	ر	ب	ا	ل	ا
۳	س	خ	ا	و	ت	■	م	ر	د	ن	■	ه	ر	ا	س
۴	د	■	ب	ا	ل	ا	■	ه	ج	د	ه	■	ه	م	ا
۵	ا	ل	■	ک	ا	ش	ف	■	ل	ه	و	ف	■	ا	ز
۶	د	ن	ی	■	ط	ر	ی	ق	ه	■	د	ل	ت	ن	گ
۷	■	گ	و	ش	م	ا	ل	ی	■	م	ج	ا	ل	■	ا
۸	س	ه	ی	م	■	ف	ه	ر	س	ت	■	س	ا	ه	ر
۹	ا	■	ی	ش	م	ی	■	ا	ت	و	س	ک	و	پ	■
۱۰	ن	غ	ل	ی	ن	■	ا	ط	و	ا	ر	■	ت	ل	ا
۱۱	د	ر	■	ر	ب	ا	ت	■	ر	ب	ت	ه	■	ی	س
۱۲	ر	ش	ت	■	ت	و	ک	ل	■	ر	ی	م	ل	■	ت
۱۳	ل	ی	ف	ه	■	د	ا	و	ر	■	ش	ا	ی	ع	ه
۱۴	ن	ا	ق	و	س	ی	■	ا	ش	د	ه	ن	س	و	ز
۱۵	ن	د	ن	ا	ن	پ	ز	ش	ک	ی	■	ا	ه	د	ا

حل جدول ویژه شماره ۵۵۹۸

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	پ	ر	و	ا	■	د	س	ت	و	ر	ا	ل	ع	م	ل
۲	ا	و	ر	س	ن	و	ل	ز	■	م	ک	ن	ی	ت	و
۳	و	ا	س	ک	ا	■	ب	ا	د	ی	■	ت	ن	ا	ژ
۴	ی	■	ت	ی	م	م	■	ر	م	ا	ل	■	ک	ن	س
۵	و	ب	■	ت	م	ا	ت	■	پ	ر	چ	م	■	و	و
۶	ن	ی	ت	■	ک	ل	ی	س	ا	■	ک	ر	ب	ل	ا
۷	■	ض	ا	م	ن	ا	ه	و	■	ک	ی	ا	ن	■	ر
۸	ک	ی	و	ی	■	ب	و	ر	ا	ن	■	س	د	ر	ی
۹	ی	■	ا	ل	ت	و	■	ب	ن	ج	ا	م	ن	ی	■
۱۰	ن	م	ن	ا	ک	■	ا	ن	ب	ا	ن	■	ل	د	ا
۱۱	س	ی	■	د	ف	ت	ر	■	ا	ل	ی	ه	■	ه	ن
۱۲	ی	ز	د	■	ل	ر	ز	ه	■	ه	ل	ا	ک	■	ج
۱۳	ا	ن	و	ر	■	ف	و	ا	ق	■	ی	ک	ت	ه	ی
۱۴	و	ا	ز	ا	ر	ی	■	ش	و	پ	ن	ه	ا	و	ر
۱۵	ش	ی	خ	ح	ر	ع	ا	م	ل	ی	■	ه	ب	ا	ک